

УДК378.14:61

РОЛЬ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, О. В. Шешукова, Н. М. Лохматова, Т. В. Шарбенко

Вищій державній навчальній заклад України "Українська медична стоматологічна академія"

THE ROLE OF MODERN TECHNOLOGIES IN FORMATION OF FUTURE DOCTORS

V. M. Zhdan, V. M. Bobyriov, O. V. Sheshukova, N. M. Lohmatova, T. V. Sharbenko

Higher State Educational Institution of Ukraine "Ukrainian Medical Stomatological Academy"

Стаття висвітлює результати впровадження новітніх освітніх технологій на всіх ланках навчального процесу у ВДНЗУ "УМСА", які показали їхню достатню високу дієвість і перспективність, напрямки подальшого вдосконалення. Приєднання до Болонської декларації, впровадження європейських стандартів освіти шляхом перебудови процесу навчання, потребує від колективу академії комплексної діяльності щодо створення, освоєння, використання й поширення новітніх педагогічних технологій.

This article shows the results of introducing the latest educational technologies into all the branches of professional training in the Higher Educational Establishment of Ukraine «Ukrainian Medical Stomatological Academy». The results have demonstrated considerably high effectiveness of the technologies and have allowed us to line out the directions for their further development. Joining to the Bologna declaration, introducing European educational standards by reorganization of the medical training requires the involving of the Academy staff into the complex activity aimed to create, to develop and to introduce the latest training technologies.

Вступ. Сучасний розвиток вищої освіти в Україні, спрямований на досягнення якісної підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог, належить до найважливіших національних пріоритетів. Провідна мета сучасної освіти – розкриття потенціалу всіх учасників педагогічного процесу, побудова ефективної співпраці викладачів і студентів, надання можливостей для прояву їхніх творчих здібностей. Приєднання до Болонської декларації, впровадження європейських стандартів освіти спрямоване на вирішення поставлених завдань і супроводжується суттєвою перебудовою процесу навчання, його методичного забезпечення шляхом застосування новітніх технологій.

Основна частина. Упровадження новітніх освітніх технологій на всіх ланках навчального процесу набуло певного досвіду застосування у ВДНЗУ "Українська медична стоматологічна академія", який показав їх достатню високу дієвість і перспективність.

Натепер відома низка педагогічних технологій, які дозволяють виконувати завдання сучасної освіти [1, 2]. Усі педагогічні технології класифікують за кількома інструментально значущими і різноманітними системними ознаками:

- Технологія особистісно-орієнтованого навчання.
- Технологія проблемного навчання.
- Технологія розвивального навчання.
- Ігрові технології навчання.
- Технологія розвитку критичного мислення.
- Технологія інтерактивного навчання.
- Інформаційні технології.
- Проектна технологія.

Перелічені технології мають право на інтенсивне впровадження і в медичній освіті, але жодна освітня технологія не може розглядатися як універсальна. Організація навчального процесу в сучасних умовах вимагає поєднання різних технологій, творчого підходу до використання кожної з них, а також створення нових [3].

Ефективність сучасних педагогічних технологій забезпечується використанням інноваційних методів навчання, до яких належать ділові ігри, тренінги, творчі завдання, прес-конференції, наукові дискусії, майстер-класи, захист рефератів, складання аналітичних нотаток, колоквиуми, метод дослідження при навчанні, круглі столи та ін.

Слід зауважити, що реорганізація медичної освіти шляхом уведення нової методології організації на-

вчального процесу потребує змін у викладанні лекційного матеріалу. На наш погляд, істотною модернізацією лекцій є використання мультимедійних презентацій. Мультимедійний супровід лекцій покращує сприйняття і осмислення питань, що розглядаються, створює комфортніші умови для аудиторної роботи студентів і лектора. Викладач у мультимедійній лекційній аудиторії отримує замість дошки і крейди потужний інструмент для подачі інформації в різномірній формі (текст, графіка, анімація, звук, цифрове відео та ін.). Нині в академії мультимедійні лекції використовуються для викладання практично всіх дисциплін, що сприяє суттєвому зростанню якості засвоєння навчального матеріалу. Для кращого сприйняття інформації деякі кафедри до початку лекції пропонують студентам опорні конспекти, які становлять собою комплект слайдів - презентацій, що роздруковані таким чином, аби сторінка містила кілька слайдів та поле для поміток. Такі конспекти дозволяють студентам зосередитися на демонстрації презентацій, а не витратити час на копіювання зображень і додатково використовувати його під час самостійної підготовки.

Однією з основних форм організації аудиторної навчальної діяльності студентів є практичне заняття, яке дає змогу трансформувати інформативний матеріал лекцій та навчальної літератури в навчально-наукові знання, практичні навички та вміння. Навчання за кредитно-модульною системою є потужним стимулом упровадження в освіту інновацій, розвитку інформаційних технологій і вимагає суттєвого підвищення якості й ефективності використання комп'ютерного устаткування, створення й упровадження нових програмних комплексів, бази сучасних наукових даних, ефективного використання телекомунікаційних мереж. Розвиток інформаційних технологій сприяє створенню інформаційного простору й організації дистанційного навчання. В академії широко застосовуються інформаційні технології як програмоване навчання, експертні системи, імітаційне моделювання, предметні комп'ютерні практичні заняття, що сприяють підвищенню пізнавального інтересу і творчої активності студентів, дозволяють здійснювати особистісно-орієнтований підхід до студентів та поетапне засвоєння знань, умінь і навичок. Забезпечення практичних занять комп'ютерними програмами сприяє розвитку зацікавленості поглибленим вивченням дисципліни. Це, наприклад, можуть бути презентації окремих клінічних випадків, методик і результатів лікування, фрагментів оперативних втручань, препарування зубів та ін. із використанням мультимедійних засобів, анімації, динамічної графіки, аудіо-записів, ілюстрацій.

тимедійних засобів, анімації, динамічної графіки, аудіо-записів, ілюстрацій.

У практичній підготовці на багатьох кафедрах академії з успіхом експлуатується телевізійна система. Так, на кафедрі оперативної та топографічної анатомії проведення оперативних втручань на тваринах з етичних міркувань неможливе одночасно в усіх групах на одній парі, тому ми маємо можливість транслювати хід операції в кожній навчальній кімнаті. При цьому можна проводити дискусію з одночасним аналізом побаченого. Спостереження за багаторазового збільшення телевізійної трансляції оперативних втручань, які проводять провідні фахівці академії при захворюваннях ЛОР-органів, порожнини рота, черевної порожнини та ін., дає можливість детально засвоїти методики й етапи хірургічних маніпуляцій. Крім того, телебачення дозволяє демонструвати фрагменти відеофільмів, які зняті в клініці. До створення навчальних відеофільмів залучаються студенти, які на клінічних кафедрах під керівництвом викладачів спільно з клініцистами не тільки проводять “живі” зйомки в операційній, але й беруть безпосередню участь у проведенні оперативних втручань.

Широке використання новітніх методів вивчення дисциплін (брейн-ринг, ділові ігри, тренінги, майстер-класи, методи конкурентних груп) сприяють зацікавленості щодо поглибленого вивчення предмета, систематизують отримані знання, дозволяють розвинути творче мислення, провести взаємонавчання і взаємовдосконалення, залучити всіх без винятку студентів в процес обговорення й обґрунтування власної думки, розвинути повагу до колег та альтернативних ідей і пропозицій (підходів).

Самостійна робота в рамках Болонського процесу займає одне з чільних місць. Саме вона за особистісно-орієнтованого навчання враховує індивідуальність студента, його особисті здібності та спонукає до творчого підходу до навчання. Самостійна аудиторна та позааудиторна робота сприяє розвитку особистості з урахуванням індивідуальних інтересів та природних здібностей кожного студента і є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять. Індивідуальна самостійна робота надає можливість особливо обдарованим студентам реалізовувати свої прагнення до самовдосконалення шляхом участі в предметних олімпіадах, дослідній роботі в наукових студентських гуртках, на наукових конференціях та ін. Творча співпраця викладача і студента сприяє розширенню можливостей працевлаштування для випускників, які

брали участь у дослідницьких проектах, та створює основу резерву науково-дослідного потенціалу академії, що, безумовно, підвищує престиж вищого навчального закладу.

Особливо слід підкреслити роль у навчанні джерел інформації. У наш час завдяки науково-технічному прогресу збільшення інформаційних потоків відбувається постійно та з великою наростаючою силою. Одержання інформації, яку опрацьовують студенти на аудиторних практичних заняттях, під час самостійної роботи відбувається з багатьох джерел: підручників, довідників, каталогів, конспектів лекцій, періодичних фахових видань, Інтернету. В академії нині працює бібліотека з потужним книжковим фондом, створені електронна бібліотека, академічний сайт, де розміщені навчально-методичні матеріали з усіх дисциплін. Натепер маємо досить велику кількість електронних посібників, які крім інформації, передбаченої навчальною програмою, містять багато додаткового матеріалу. Як правило, весь навчальний матеріал посібників представлений у наочній формі та забезпечений комплексом мультимедійних можливостей: повноекранні озвучені відеофрагменти з демонстрацією експериментів і процесів, що вивчаються, анімовані карти, високоякісні фотографії, графіки і діаграми, інтерактивні тривимірні моделі та

анімаційні ролики, що дають можливість спостерігати процеси і розглядати об'єкти, недоступні для безпосереднього спостереження. Попри все, перехід до нових комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання, створення умов для їх розробки, апробації та впровадження, раціональне поєднання нових інформаційних технологій навчання з традиційними – складне педагогічне завдання, яке і потребує розв'язання цілого комплексу психолого-педагогічних, організаційних, навчально-методичних, технічних та інших проблем.

Висновки. Спрямованість розвитку вищої медичної освіти, яка є неперервною, до вдосконалення і прогресивного покращення результатів навчання потребує від колективу академії комплексної діяльності щодо створення, освоєння, використання й поширення новітніх педагогічних технологій. Досягнення поставленої мети здійснюється шляхом розробки науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу, методик використання сучасних інформаційних технологій навчання під час вивчення навчальних дисциплін, підготовки педагогічних кадрів до використання прогресивних навчальних технологій і студентів до опанування сучасними засобами навчально-пізнавальної діяльності, покращення матеріально-технічного і науково-методичного забезпечення кафедр.

Література

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти / Я. Я. Болюбаш. – К. : Наукова думка, 1997. – С. 62.

3. Акмалдінова О. М. Гуманізація та підвищення освітніх стандартів / О. М. Акмалдінова, О. О. Письменна // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН молодьспорт України. – К., 2011. – Вип. 68. – С. 30–37.